

Kính thưa Thầy và các Thầy Cô!

Chúng con xin phép chia sẻ một số nội dung chính mà chúng con ghi chép trong bài Thầy Vọng Tây giảng từ 4h50' đến 6h00', sáng thứ Tư, ngày 25/6/2025

PHẬT HỌC THƯỜNG THỨC

Bài 114: Con người ngày nay không chịu thiệt thòi

Chúng ta tư duy thì thấy trong mỗi hoàn cảnh, con người đều muốn chiếm phần hơn, không hề muốn chịu thiệt thòi, trong khi người xưa nói: *“Người thiệt thòi là người có phước”*. Thế gian nghe như vậy cảm thấy như nghịch lý bởi vì họ không hiểu rằng khi chịu thiệt thòi mới có thể tiêu được nghiệp cũ. Chúng ta đến thế gian là do thúc đẩy bởi nghiệp lực chứ không giống như Phật Bồ Tát, các Ngài đến vì nguyện lực.

Nếu chúng ta không muốn tiêu đi nghiệp cũ, thì bao giờ mới hết được nghiệp? Bằng lòng thiệt thòi, hoan hỷ chịu thiệt thòi thì mới có thể tiêu nghiệp. Nếu lúc nào cũng muốn phần hơn, muốn chiếm phần tiện nghi thì chỉ tăng thêm nghiệp mới. Từ ngày tôi đi lại miền Bắc nhiều, tôi luôn chọn những ngày thứ Ba, thứ Tư, thứ Năm để giá vé được rẻ, đến nỗi thẻ của tôi không lên hạng mà bị xuống hạng. Đó chính là chịu phần thiệt thòi.

Hòa Thượng khẳng định: *“Người xưa nói: “Thiệt thòi chính là phước”. Lời nói này nói được rất chuẩn xác? Vì sao chịu thiệt lại là phước? Vì bạn có thể tiêu nghiệp trước. Người hiện tại không chịu thiệt thòi. Ý niệm hành vi này là sai lầm”*. Nghe lời dạy của Hòa Thượng, chúng ta xem xét xem mình có chịu thiệt không hay là đang vẫn mong phần hơn, thậm chí là đang chiếm tiện nghi? Tôi chỉ cần nhìn hành nghi của một người là có thể biết nội tâm của họ có tu dưỡng không. Ví dụ bật quạt mà bật số cao nhất, sử dụng đèn một cách tùy tiện, xả nước để rửa chén bát thì không tiết kiệm, máy lạnh điều hòa luôn mở mức thấp nhất 18 độ, khi ra về thì quên không tắt cho rằng đó là việc của bảo vệ ... đây là người có đời sống thường tùy tiện lãng phí, đặc biệt là đối với của công. Người như vậy, hằng ngày chẳng những đang tiêu phước mà còn tạo thêm tội. Đây là lý do vì sao đời sống không hanh thông, luôn bức bách.

Khi tôi đi đến bệnh viện khám mắt, sau khi nằm nghỉ trên giường, họ mời tôi vào kiểm tra. Lúc ngồi dậy tôi đã gặp chướng ngại. Tôi không làm cho dễ coi mà đây là hành nghi hằng ngày. Đó chính là tu phước tích phước. Như vậy, việc tu phước tích phước có thể thực tiễn trong công việc đời sống của chúng ta.

Hòa Thượng từng rằng: *“Chúng ta là người học Phật thì chẳng phải là đã tình nguyện làm người thiệt thòi hay sao? Nếu không tình nguyện làm người thiệt thòi thì không phải là người học Phật.”* Chịu thiệt là để tiêu nghiệp cũ còn nếu muốn chiếm phần hơn, chúng ta lại tạo thêm nghiệp mới. Hòa Thượng nói nếu có thiệt thòi thì chúng

ta cũng chỉ chịu 100 năm chứ mấy. Sau 100 năm thì làm Phật Bồ Tát. Hiện giờ có ai sống được cả 100 năm đâu khi gạo giả, bột giả, thuốc giả v... đang tràn ngập. Nếu không giả thì cũng là loại gây ung thư cực mạnh. Tôi từng biết có người bán thuốc làm giả, chỉ cần ngâm giả vào thứ thuốc đó qua một đêm thì mầm giả đã lớn rất nhanh có màu trắng. Người này đã bị ung thư một thời gian ngắn thì chết. Tôi nhắc trước đại chúng như vậy, để linh hồn người đó bớt đi tội nghiệp của họ, cũng chính là khai thị cho họ biết là tại sao họ chết vì căn bệnh đó.

Cho nên chịu thiệt là tiêu nghiệp cũ, còn người không chịu thiệt thòi, chỉ muốn giành phần hơn, giành tiện nghi cũng chỉ 100 năm chứ mấy. Dầu cho họ cố ăn uống thì trong 100 năm đó cũng chịu khổ vì bệnh tật. Sau 100 năm chiếm phần hơn, lúc đó mới thâm, đời đời sanh tử luân hồi, lặn ngụp chìm đắm trong cõi ác. Việc này quá đáng sợ!

Hòa Thượng lại nói: ***“Con người hiện đại có bệnh lớn nhất là không có lòng nhẫn nại. Họ không biết tu hành là thế nào? Hành là hành vi. Ý niệm, tư tưởng là hành vi của ý nghiệp. Lời nói là hành vi của khẩu nghiệp. Tạo tác của thân thể là hành vi của thân nghiệp. Hành vi của ba nghiệp có sai lầm thì phải mau mau sửa đổi thì đó chính là tu hành.”*** Lễ Phật, tụng Kinh là phương tiện để đối trị ba nghiệp thân khẩu ý. Có người lại cho rằng lễ Phật, tụng Kinh là tu hành nhưng ngày ngày vẫn tạo ba nghiệp: ý vẫn tham sân si, thân vẫn sát đạo dâm, miệng vẫn nói dối không biết ngại, không hề thay đổi sắc mặt. Do đó, tu hành là thay đổi sai lầm của ba nghiệp. Ba nghiệp không thay đổi thì cho dù tụng Kinh, lễ Phật cũng không thay đổi được vận mạng của mình, như Ngài Lý Bình Nam nói ***“Đáng sanh tử, đáng đọa lạc thế nào thì vẫn sanh tử hay đọa lạc như thế đó!”***

Hòa Thượng nói: ***“Chúng ta đã học Phật rồi mà khi bị thiệt thòi lỗ lã nhưng vẫn có tâm oán hận thì không phải là người tu hành. Chỉ cần khởi lên một tâm oán hận thì trong A Lại Da Thức liền trở lên một chủng tử, tương lai, gặp duyên chủng tử này liền hiện hành. Bạn thử nghĩ xem điều này có đáng sợ không? Thật là phiền phức, thật là đáng sợ!”*** Câu nói này của Hòa Thượng là một sự thức tỉnh chúng ta. Khi bị thiệt thòi mà cảm thấy ức, cảm thấy không hài lòng, mang tâm oán hận thì không phải là người tu hành. Rất phiền phức vì tâm thái đó sẽ bị ghi lại vào tạng thức, vào bộ nhớ của chúng ta và khi gặp duyên sẽ khởi hiện hành.

Trong câu chuyện cận tử nghiệp cho thấy A Lại Da Thức sẽ quay lại hết những thứ đã lưu trữ để chúng ta xem và việc này kích động chúng ta rất khủng khiếp, làm chúng ta đau khổ đến cùng tận. Trong thời gian tôi bị bệnh nặng, tôi vẫn cố làm việc, nhưng sau đó tôi đã đi vào một giấc mơ, tại đó tôi đi trong một thế giới mênh mông toàn khói mù, không ai nhìn thấy tôi. Khi tôi tỉnh lại rồi thì mới biết huyết áp đã lên rất cao. Lúc ấy tôi biết đó là cảnh giới Ngạ Quỷ và nếu ra đi lúc ấy, tôi sẽ đi vào cảnh giới này. Ngày đó, tôi chưa có sự chuẩn bị mà chỉ tập trung công việc dịch thuật chứ chưa

tập trung điều trị tâm hạnh của mình. Cho nên khi gặp duyên thì chúng tử trong A Lại Da Thức khởi hiện hành thì thật là phiền phức, thật là đáng sợ.

Hòa Thượng tiếp lời: ***“Chúng ta học Phật thì phải giống như một vị Phật, chân thật giác ngộ, chân thật tường tận, nhất định ngay trong đời này, không làm những việc kết oán thù với người. Chính mình có thiệt thòi thế nào, lỗ lỗ ra sao, bị người hãm hại đến đâu đi chăng nữa, trong tâm phải là như không có việc gì “nhược vô kỳ sự”, nhất định không để trong tâm, vậy thì bạn mới chân thật là người tu hành.***

“Không có tâm oán hận, không có tâm báo thù. Phải tu sửa được như vậy thì đời sau gặp lại cũng vẫn là bạn bè tốt. Oán kết giữa chúng ta đã được hóa giải rồi. Đó chính là phước. Người mà chịu thiệt thòi thì tương lai có được phước này. Nếu chúng ta không chịu thiệt thòi, ôm tâm oán hận, mỗi niệm không quên thì bạn thử nghĩ mà xem lần sau gặp lại có phải là bạn bè tốt không? Lần sau gặp lại thì báo thù, oan oan tương báo. Càng báo càng ác liệt hơn, đôi bên đều thống khổ.

“Vậy thì đó là họa hay phước? Đó chính là họa! Oan gia là hai bên đối đầu và nếu có một bên giác ngộ thì tức thời liền hóa giải oán kết. Chúng ta tu hành vậy thì chúng ta phải là người tỉnh ngộ trước. Không nên đợi người khác giác ngộ, chính mình phải giác ngộ. Chính mình vừa giác ngộ thì liền hóa giải oán kết.”

Lời dạy này rất khẩn thiết đối với chúng ta, là lời khẳng định chúng ta vì sao phải là người chịu thiệt thòi. Chúng ta không nên để trong tâm những ấn tượng bị thiệt thòi vì đó chính là mặc nhiên ta đưa nó vào bộ nhớ của mình, khi đủ duyên, nó phát lại rất rõ nét. Hiện tại nhiều nơi đang có chiến tranh khiến các bên đều bị tổn thương, làm biết bao người cha người mẹ, người con mất đi người thân của mình. Oan gia là hai bên đối đầu và nếu có một bên giác ngộ thì tức thời liền hóa giải oán kết.

Đây không phải là đàm huyền thuyết diệu mà đây là việc làm cụ thể. Chúng ta học Phật, học chuẩn mực Thánh Hiền thì phải giác ngộ và chỉ khi thật học thì chúng ta mới có thể nhận ra sai lầm, sẽ chịu thiệt, sẽ hòa đàm, sẽ xin lỗi trước, mọi chuyện từ đó mà khác đi. Người không học mà chúng ta chờ người ấy giác ngộ thì biết đến bao giờ họ mới giác ngộ đây.

Hòa Thượng nói: ***“Chúng ta là người niệm Phật và khi bằng lòng chịu thiệt thòi, chịu lỗ, một lòng một dạ chăm chỉ niệm Phật thì nhất định ngay trong đời này vãng sanh thế giới Tây Phương Cực Lạc và khi đến thế giới Tây Phương Cực Lạc, trí tuệ được khai mở, đức năng thần thông đầy đủ, chúng ta nương nhờ Phật lực, trở lại thế gian để tiếp tục hy sinh phụng hiến. Đây chính là báo ân.”*** Chúng ta niệm Phật thì phải nhớ rằng việc vãng sanh là để hoàn thành học vị cao nhất, để có đầy đủ năng lực tốt nhất độ chúng sanh và phải mau mau quay lại Ta Bà độ chúng sanh. Ở thế gian này, mà có duyên độ chúng sanh, vậy thì tại sao không độ chúng sanh?

Khái niệm này ít người nhận ra, họ thường là chờ vãng sanh, chỉ lo vãng sanh mà không nghĩ đến việc độ chúng. Hãy thử nghĩ mà xem nếu hết đời chúng ta, chúng ta không biết mình có vãng sanh hay không nhưng đến đời kế tiếp, Phật pháp và chuẩn mực Thánh Hiền ở đâu, liệu có còn không để cho chúng sanh đời sau tiếp nhận? Cũng vậy, nhờ có Hòa Thượng Tịnh Không và các bậc tu hành trên thế giới, biểu pháp tu hành nghiêm túc, cả đời hy sinh phụng hiến, dùng thân giáo và khẩu giáo, nên chúng sanh đời sau là chúng ta đây mới có cơ hội tiếp nhận Phật pháp và chuẩn mực Thánh Hiền. Nếu không có người đi trước dẫn lối, thì người sau làm sao biết đường đi. Đến đời chúng ta, chúng ta tiếp tục mở lối đi đó để người sau kế thừa. Đó chính là tâm Bồ Đề.

Nhiều người hiểu cạn cợt, mơ hồ về điều này nên dẫn đến những việc làm sai lầm. Do đó, đây là lời nhắc nhở đối với chúng ta. Hằng ngày chúng ta không chịu nỗ lực hoàn thiện bản thân, vẫn là lười biếng, chểnh mảng thì đó chính là đang thiếu đi bổn phận trách nhiệm của người đi trước, của người dẫn đường cho thế hệ tương lai. Thầy Thái từng nói chúng ta luôn hoài niệm tri ân với tiền nhân nhưng 100 hay 200 năm nữa chúng ta có là tiền nhân không? Con cháu hướng về chúng ta với niệm tri ân hay là khởi tâm oán hận. Chúng ta đã để lại điều gì cho thế hệ sau đây?

Cho nên một đời này, nếu chúng ta bằng lòng chịu thiệt thòi, chịu lỗ lã nhất tâm niệm Phật thì ngay đời này vãng sanh, vãng sanh rồi thì quay lại độ chúng sanh. Đây chính là báo ân! Chúng ta cũng sẽ báo ân đối với tất cả ân oán tình thù mà trong đời quá khứ chúng ta có duyên với họ. Chúng ta sẽ giúp đỡ, cứu độ họ. Lời chỉ dạy của Hòa Thượng có đạo lý thật sâu sắc.

Bài học hôm nay, Hòa Thượng nhắc nhở con người ngày nay không chịu thiệt thòi, chỉ muốn phần hơn. Thậm chí có người đang làm công việc giúp ích cho người khác nhưng họ cũng không chịu thiệt thòi mà họ chỉ làm cho dễ coi, làm vì mưu đồ cá nhân. Họ chưa phải chân thật quên đi chính mình để phục vụ chúng sanh như Phật Bồ Tát đã dạy bảo. Nếu có thể chân thật quên đi chính mình phục vụ chúng sanh thì mới có thể khế hợp được với tâm nguyện của Phật. Chúng ta vừa qua tổ chức trại hè ở Yên Bái, Điện Biên, Hà Giang và được người khác đánh giá như một kỳ tích. Tuy chúng ta làm chưa giống lắm nhưng chúng ta đều là những người thật, làm việc thật. Chúng ta không dùng trò ảo thuật, ma mãnh lừa gạt người. Nói cho rõ hơn là phía sau sự thành công của trại hè là những người tình nguyện chịu lỗ, chịu thiệt thòi. Nhờ đó mới tạo nên một hoàn cảnh mà người khác cho là kỳ tích. Xét cho kỹ thì đó đều là tâm nguyện, hạnh nguyện của những người chân thật học Phật, đang phát tâm làm theo lời Phật dạy.

Điều chúng ta phải nhớ nhất trong bài học hôm nay là nếu chúng ta chịu thiệt thòi mà lại khởi tâm oán hận thì chúng ta không phải là người tu hành. Vì sao người tu lại thấy mình bị thiệt thòi? Là do phân biệt, vọng tưởng, chấp trước. Phải nên nhớ rằng những gì mà chúng ta tận tâm tận lực cho đi mà không nhận được lương, không nhận

được hồi đáp xứng đáng thì chúng ta sẽ nhận bằng phước báu. Tất cả những gì chúng ta cho đi bằng tâm hy sinh phụng hiến sẽ kết thành năng lực phước báu. Nói cách khác, đây chính là đem vật chất chuyển thành phước báu. Vật chất có thể là tiền, năng lực, sức khỏe của chúng ta. Nếu chúng ta vì người mà phục vụ, mà hy sinh phụng hiến thì đó chính là chuyển vật chất thành phước báu.

Mặt khác, nếu chúng ta nhận mà không trả bằng tiền thì thật là đáng sợ. Ngày ngày chúng ta sống trên đời được quốc gia bảo trợ, cha mẹ sinh thành nuôi dưỡng, thầy cô dạy bảo và biết bao nhiêu người thành toàn cho chúng ta, vậy mà chúng ta không khởi được tâm làm gì đó để tri ân báo ân. Cho nên thọ nhận mà không trả bằng tiền thì phải trả bằng phước báu trong sinh mạng. Đó là chưa nói đến việc chúng ta tiêu sài của công, của tập thể một cách lãng phí vô độ. Việc này khiến phước báu bị tiêu hao nhanh chóng.

Nói tóm lại, người học Phật chúng ta phải hiểu rằng việc gì chúng ta làm với tâm hy sinh phụng hiến mà không nhận bằng tiền thì nhận bằng phước, còn nếu tùy tiện thọ nhận nhiều hơn công sức bỏ ra thì chúng ta phải chi trả bằng phước báu của mình. Trong Kinh Nhân Quả đã nói rõ: *“Trong vòm trời này, không sót lọt một mảy bụi”* tức là mọi việc chúng ta làm đều kết thành nhân quả. Một việc thiện hay ác nhỏ nhất đều kết thành quả thiện hay ác.

Cho nên khởi tâm động niệm, hành động tạo tác của chúng ta phải hết sức cẩn trọng. Phật dạy chúng ta phải tu hành lấy thập thiện làm nền tảng để đối trị với ba nghiệp thân khẩu ý. Ý niệm tư tưởng là hành vi của ý niệm, lời nói là hành vi của khẩu nghiệp và tạo tác của thân là hành vi của thân. Vậy chúng ta hãy kiểm soát xem chính mình đang làm ra việc thiện, tốt lành hay là làm ra việc bất thiện. Hòa Thượng nói rằng ngày ngày chúng ta thay đổi những sai lầm của ba nghiệp thì đó chính là tu hành. Có mấy người hiểu đúng chữ tu hành. Họ chỉ nghĩ rằng tu hành là gõ mõ, đánh chuông đủ ba thời nhưng họ vẫn để ý niệm của mình tham sân si, miệng nói dối, nói lưỡi đôi chiều, nói lời hung ác, nói lời thù hận, thân vẫn sát đạo dâm. Xét cho cùng nguyên nhân chúng ta tạo ra những điều xấu ác trên là do tư lợi cá nhân. Chúng ta muốn lợi cho mình nên nói dối, nói lời không thật. Vì muốn thuận tiện, muốn chiếm phần hơn cho mình nên mới làm điều sai trái. Còn nếu như nơi nơi, chúng ta đều đặt sẵn tâm hy sinh phụng hiến, không có ý niệm tư lợi thì chắc chắn là ngày ngày chỉ tạo thiện nghiệp chứ không tạo ác nghiệp.

Nói tóm lại, học Phật là học làm người chịu thiệt thòi và người thiệt thòi lại là người có phước./.

Nam Mô A Di Đà Phật

Chúng con xin tùy hỷ công đức của Thầy và tất cả các Thầy Cô!

Nội dung chúng con ghi chép lời giảng của Thầy có thể còn sai lầm và thiếu sót. Kính mong Thầy và các Thầy Cô lượng thứ, chỉ bảo và đóng góp ý kiến để tài liệu học tập mang lại lợi ích cho mọi người!